

Naam: Sander van den Brink

Gemeente Zuidplas

Gemeente Zuidplas is in 2010 ontstaan door een fusie tussen de gemeenten Moordrecht, Moerkapelle, Nieuwerkerk aan den IJssel en Zevenhuizen. De gemeente Zuidplas kende op 1 juli 2021 45.455 inwoners (Wikipedia-bijdragers, 2021). Ik heb mij verdiept in de bij gemeente beschikbare documenten, een gesprek gevoerd met de beleidsadviseur onderwijs en cultuur Charlie ter Reegen, de wethouder Jan Verbeek en de voorzitter van Stichting Cultuur Netwerk Zuidplas, Mariëlle Franken (zie bijlage 2 voor een overzicht).

De gemeente Zuidplas is voor mij relevant om te onderzoeken allereerst, omdat ik er woon en ik met mijn gezin hier deel wil nemen aan het culturele leven. Ook ben ik er indirect als docerend theatermaker bij betrokken toen ik een vereniging regisseerde uit Moordrecht. In 2018 ben ik betrokken geweest bij een rondreizend theaterproject om alle dorpen en verenigingen te verbinden en heb zo kennis gemaakt met veel betrokken leden van verenigingen, professionals en amateurs, evenals betrokken ondernemers en wethouders voor cultuur. Een onderzoek nu doen is relevant om in de toekomst onderbouwd een mening te kunnen blijven ventileren in en rondom het culturele veld van Zuidplas. Tegelijkertijd ben ik nu nergens betrokken in de gemeente op cultureel gebied en kan ik zonder andere belangen onderzoeken.

Visiedocument en de uitwerking

In het collegeprogramma (Gemeente Zuidplas, z.d.) wordt het woord 'kunst' niet genoemd, maar wordt er gesproken van cultuur. In dit collegeprogramma wordt ook gesproken over het herzien van de cultuurvisie uit 2011. Dit leidt uiteindelijk, met betrokkenheid van diverse lokale culturele organisaties en een onafhankelijk procesbegeleider, tot de cultuurvisie 2019-2022: 'een hart voor cultuur' (Gemeente Zuidplas, 2019). In deze visie wordt cultuur afgebakend door twee elementen, namelijk: kunst en erfgoed. De ideeën over erfgoed worden gedurende de periode uitgewerkt tot een erfgoedvisie (Gemeente Zuidplas, 2020). De speerpunten uit de cultuurvisie worden overgenomen in de erfgoedvisie. Deze speerpunten zijn:

- 'Gemeente Zuidplas beschikt over een goed voorzieningenniveau dat past bij de grootte van de gemeente.'
- 'Het culturele aanbod draagt bij aan de identiteit van de dorpen en de ontwikkeling daarvan.'
- 'Voor het borgen van cultuur voor de toekomst is het wenselijk dat we het bestaande blijven koesteren, meebewegen en vernieuwen.'
- 'Cultuur is van iedereen voor iedereen. Cultuur is overal over zou overal kunnen zijn.'
(Gemeente Zuidplas, 2019, p. 32-33)

Daarnaast onderschrijft de cultuurvisie de volgende waarden: cultuur heeft een eigen intrinsieke waarde, zorgt voor verbinding in de samenleving en door cultuur kunnen mensen zich ontplooiën en ontwikkelen. Daarnaast geeft wethouder Jan Verbeek (persoonlijke communicatie, 16 november 2021) aan dan hij door de dorpshuizen als multifunctionele huizen te subsidiëren ervoor wil zorgen dat sport, kunst en cultuur; jong en oud met elkaar in verbinding komen. Het liefste plaatst hij geen hekken tussen deze domeinen en locaties, maar stimuleert hij het bij elkaar over de vloer komen. Deze speerpunten, waarden en uitspraken van Jan Verbeek duiden op een geïntegreerd beleid.

Om deze doelstellingen te bereiken heeft de gemeente een aantal organisaties betrokken. Binnen het cultuurplatform komen de belangrijkste van deze organisaties samen. De gemeente is zowel ambtelijk als bestuurlijk gesprekspartner binnen het cultuurplatform.

Dit cultuurplatform komt minimaal vier keer per jaar bijeen om informatie uit te wisselen en de aangestelde cultuuraanjager aan te sturen en opdracht te geven. De cultuuraanjager, aangesteld door het cultuurplatform, maar in dienst van de bibliotheek vanuit praktische overwegingen, kent een adviserende en ondersteunende rol naar het cultuurplatform, maakt evenementen zichtbaar, initieert, voert uit en coördineert activiteiten op het gebied van cultuur. Daarnaast wordt minimaal eenmaal per jaar een bijeenkomst georganiseerd voor het brede cultuurveld vanuit het cultuurplatform (Charlie ter Reegen, persoonlijke communicatie, 16 november 2021; Charlie ter Reegen, persoonlijke communicatie, 28-11-2021).

De Stichting cultureel netwerk Zuidplas (hierna: SCNZ), geleid door vrijwilligers uit de gemeente, voert nagenoeg dezelfde taken als de cultuuraanjager uit. Eveneens reikt SCNZ in samenwerking met de gemeente de cultuurprijs uit. SCNZ is zelf ook lid is van het cultuurplatform. Het Cultuurplatform is een samenwerkingsverband tussen verschillende organisaties waarvan er een aantal (waaronder SCNZ) worden gesubsidieerd (bijlage 1). Ook SCNZ richt zich op het initiëren, ondersteunen en promoten van culturele projecten (Stichting Cultureel Netwerk Zuidplas, z.d.). Daarnaast kan er bij SCNZ ook financiële bijdrage en inhoudelijk advies worden aangevraagd. Het cultuurplatform en de cultuuraanjager kennen deze financiële bijdrage niet. Deze financiële bijdrage van SCNZ wordt niet specifiek op de criteria, zoals die in de cultuurvisie staat getoetst. Ook is het op de website van SCNZ niet duidelijk hoe en waar deze bijdrage aangevraagd kan worden. De juiste route kennen lijkt dus belangrijker dan het plan. (Mariëlle Franken, persoonlijke communicatie, 25 oktober 2021).

Tot slot is er de gesubsidieerde stichting de cultuurvijver (bijlage 1) die door de gemeente het kunsteducatieve beleid op scholen is toevertrouwd. De cultuurvijver richt zich vooral op het begeleiden van de 16 basisscholen in Zuidplas om zo het cultuuronderwijs te verankeren vanuit de landelijke afspraken zoals die zijn gemaakt in cultuureducatie met kwaliteit (CMK). De cultuurvijver heeft geen plaats in het cultuurplatform, al zou dat mogelijk zijn (Charlie ter Reegen, persoonlijke communicatie, 16 november 2021).

De toekomst

In de nabije toekomst willen de gemeenste en SCNZ meer samenwerken om subsidieaanvragen te stroomlijnen en te toetsen door een cultuurloket (Mariëlle Franken, persoonlijke communicatie 25 oktober 2021). Hiermee wordt het tweede speerpunt meer geborgd. Daarnaast wordt er een deel van NPO gelden voor cultuur gereserveerd, hierbij wordt gedacht aan activiteiten door de bibliotheek of de muziekschool (Jan Verbeek, persoonlijke communicatie, 16 november 2021). Concluderend kan ik zeggen dat er een duidelijke visie met speerpunten ligt die toe is aan een meer korte termijn operationaliseringsfase. Het wordt dus tijd om de visie actiever als missie te benaderen. Op sommige aspecten wordt dit gedaan: het opzetten van het cultuurloket (al zou de (fysieke) zichtbaarheid hiervan wel een aandachtspunt zijn), het onderzoeken van het meer samen laten gaan van het cultuurplatform, de cultuuraanjager en SCNZ. De rol van de beleidsadviseur is hier van belang om het beleid te borgen. Toch plaats ik vraagtekens bij de borging van het uitvoerend beleid bij vrijwilligersorganisaties (SCNZ) en stichtingen (cultuurvijver). Hoe toetst de gemeente de door hen gedragen verantwoordelijkheden. Ook adviseer ik de cultuurvijver meer structureel te betrekken bij het cultuurplatform, aansluiten bij het derde speerpunt betreffende borging. Na de strategische doelstellingen zal nu gekeken moeten worden naar concrete, meetbare doelstellingen die passen binnen die visie van het college en wethouden Jan Verbeek (persoonlijke communicatie, 16 november 2021), die aangeeft dat niet iedere euro verantwoord moet worden, omdat de subsidie ook een blijk van waardering is. Ik adviseer de gemeente naar deze aspecten te kijken en eveneens te overleggen met deels vergelijkbare gemeente, zoals bijvoorbeeld het beleid in de gemeente Oss (Paul Verschuur, persoonlijke communicatie, 29 november 2021).

Bronvermelding

Gemeente Zuidplas. (z.d.). *Collegeprogramma Zuidplas 2018–2022 Samen verder bouwen aan Zuidplas*. zuidplas.nl. Geraadpleegd op 28 november 2021, van

https://www.zuidplas.nl/flysystem/media/collegeprogramma_zuidplas_2018-2022_1.pdf

Gemeente Zuidplas. (2019, juni). *Cultuurvisie 2019–2022: “een hart voor cultuur”*. zuidplas.nl.

Geraadpleegd op 28 november 2021, van

https://www.zuidplas.nl/flysystem/media/cultuurvisie_2019_-_2022.pdf

Gemeente Zuidplas. (2020, 14 juli). *Ontwerp Erfgoedvisie gemeente Zuidplas 2021–2026*

Verbindend Erfgoed. zuidplas.nl. Geraadpleegd op 28 november 2021, van

https://www.zuidplas.nl/flysystem/media/erfgoedvisie_zuidplas_2021_-_2026.pdf

Stichting Cultureel Netwerk Zuidplas. (z.d.). *Activiteiten SCNZ - Stichting Cultureel Netwerk*

Zuidplas. Geraadpleegd op 28 november 2021, van <https://www.scnz.nl/over->

[ons/activiteiten-scnz](https://www.scnz.nl/over-ons/activiteiten-scnz)

Wikipedia-bijdragers. (2021, 11 augustus). *Zuidplas (gemeente)*. Wikipedia. Geraadpleegd op 28

november 2021, van [https://nl.wikipedia.org/wiki/Zuidplas_\(gemeente\)](https://nl.wikipedia.org/wiki/Zuidplas_(gemeente))

Bijlage 1: Subsidiejaarprogramma sociaal domein 2021 – pagina 10

subcategorie/werksoort	BCF	instelling(en)	§	verleend bedrag 2020	prijs-compensatie voor 2021; 1,7%	totaal beschikbaar voor subsidie 2021	aanvraag 2021	verleend bedrag 2021	verschil aanvraag en te verleend bedrag	verschil verleend bedrag en beschikbaar bedrag 2021	opmerkingen
		Stichting tot Instandhouding van De Vierkap	3.3	€ 5.039	€ 86	€ 5.125	€ 4.945	€ 4.945	€ 0	€ 180	
3.1.4 Buurtbesteding (in begroting nog onder Product 2.4!!!)		Stichting Kwadraad	2.4								Zie 2.4
Subtotaal 3.1 Sport, Multifunctionele accommodaties en Wijk- en buurtwerk				€ 1.665.405	€ 28.372	€ 1.693.777	€ 1.830.080	€ 1.706.585	-€ 123.495	-€ 12.868	
3.3 Cultuur en Evenementen											
3.3.1 Lokale omroep		Stichting Gouda Media ('Dichtbij het Nieuws')	3.3	€ 26.849	€ 456	€ 27.305	€ 24.596	€ 24.596	€ 0	€ 2.709	
3.3.2 Muziekonderwijs	BCF	MOZ-Art	3.3	€ 207.959	€ 3.535	€ 211.494	€ 211.494	€ 211.494	€ 0	€ 0	
3.3.3 Bibliotheekwerk	BCF	Bibliotheek De Groene Venen	3.3	€ 622.017	€ 10.574	€ 632.591	€ 634.450	€ 632.591	-€ 1.859	€ 0	
		Bibliotheek De Groene Venen; Voorleesexpress	3.3	-€ 25.000	€ 0	-€ 25.000			€ 0	-€ 25.000	Voorleesexpress (25.000) l.i.v. budget GOAB
3.3.4 Cultuureducatie en -participatie		Stichting Cultureel Netwerk Zuidplas (SCNZ)	3.3	€ 19.155	€ 326	€ 19.481	€ 19.481	€ 19.481	€ 0	€ 0	
		Stichting Cultuurviver	3.3	€ 18.658	€ 317	€ 18.975	€ 19.398	€ 19.398	€ 0	-€ 423	
3.3.5 Cultuurhistorische activiteiten		Historische Vereniging Nieuwkerk aan den IJssel	3.3	€ 10.066	€ 171	€ 10.237	€ 10.237	€ 10.237	€ 0	€ 0	
		Stichting Evenement	3.3	€ 8.400			€ 8.450	€ 8.450	€ 0		
3.3.6 Evenementen en herdenkingen		Stichting Oranje Zevenhuizen	3.3	€ 4.825			€ 4.950	€ 4.892	-€ 58		
		Oranjevereniging Moordrecht	3.3	€ 4.871			€ 4.939	€ 4.939	€ 0		
		Oranjevereniging Oud Verlaaf	3.3	€ 1.000			€ 1.000	€ 1.000	€ 0		
		Stichting Moerkapels Oranje	3.3	€ 4.000			€ 5.000	€ 4.173	-€ 827		
		Sinterklaasactiviteiten Zevenhuizen-Moerkapelle	3.3	€ 1.735			€ 1.735	€ 1.735	€ 0		
		Stichting Activiteiten Moordrecht	3.3	€ 2.000			€ 2.000	€ 2.000	€ 0		
Subtotaal 3.3 Cultuur en Evenementen				€ 906.535	€ 16.148	€ 922.370	€ 947.730	€ 944.986	-€ 2.744	-€ 22.616	
totaal instellingssubsidies				€ 4.414.979	€ 75.792	€ 4.491.637	€ 3.573.072	€ 3.352.259	-€ 146.953	€ 935.307	

af:

2.1 Welzijn Zuidplas restant Q2, Q3 en Q4 beschikbaar houden voor financiering Stichting ZO!	€ 921.140
2.3 Kwadraad Opvoedondersteuning restant Q2, Q3 en Q4 beschikbaar houden voor financiering Stichting ZO!	€ 46.967
2.4 Niet-geïndiceerde dagbesteding/Inloop, restant beschikbaar houden voor mogelijk nakomende aanvragen	€ 2.500
3.3 Lokale Omroep: geld bovenop de formele bestelingsplicht vrijhouden om eventueel nog afspraken over te maken met SGM	€ 2.709

bij:

10

subcategorie/werksoort	BCF	instelling(en)	§	verleend bedrag 2020	prijs-compensatie voor 2021; 1,7%	totaal beschikbaar voor subsidie 2021	aanvraag 2021	verleend bedrag 2021	verschil aanvraag en te verleend bedrag	verschil verleend bedrag en beschikbaar bedrag 2021	opmerkingen
3.1 Accommodatiesubsidieregeling (90%), wordt gecompenseerd door extra huurinkomsten bij Programma 5										-€ 13.048	
3.3 Bibliotheek/Voorleesexpress wordt gedekt uit SPUK GOAB										-€ 25.000	
saldo instellingssubsidies SJP 2021 na bovengenoemde 'correcties'										€ 39	

Van: <https://www.zuidplas.nl/flysystem/media/subsidiejaarprogramma-sociaal-domein-2021-ambtelijk-onder-vijftigduizend.pdf>

Bijlage 2: Verzamelde input voor beleid & ondernemen

